

Spjaðing á vinstravongi

Politiska stöðan í Íslandi er fyrri tey flestu ekki at skilja. Sosialdemokratiski flokkurinn í Íslandi er minsti flokkur landsins, meðan hann í hinum norðanlondunum er hin størsti. Hvi?

Sigurd A. Magnusson, blaðstjóri, greiður frá:

Politiska stöðan í Íslandi kann ekki annað enn undra mangan um okkara leiðir tá vit hugsa um hvussu stóru Javnaðarflokkurinn er í Føroyum, Norregi, Svøríki og Danmark. Í Íslandi var heilt upp til í fjór Javnaðarflokkurinn, nevndur Alþýðuflokkurinn, hin minsti av teimum fyra flokkunum sum vóru umboðaðir í Altinginum, men tá varð stovnaður nýggjur sosialdemokratiskur flokkur, Liberala Vinstra, sum kappast við Alþýðuflokkinn um javnaðarátakvøðurnar.

Oddamaður nýggja flokksins er Hannibal Valdimarsson, sum fyrr hevur verið formaður bæði fyrri Alþýðuflokkinn og Fólkaþingflokkinn og núverandi oddamaður í fakfelagsleiðsluni.

gingnir saman, Fuglafjørður/Leirvík. Endamálið við samanleggingini er sjálvandi at veita eina betri figgarhjálp.

Tó eru einstakir spurningar sum tykjast ekki at ligga nóg greiðir. Eitt nú flutningsútreiðslur. Til og frá lekna ella sjúkrahúsi verða tær endurgoldnar, meðan ferðaútreiðslur til aðrar viðgerðarstovnar, t. d. masasju ella ljósviðgerð uttanfyri sjúkrahús, ikki verða tað. Málið er reist yvirfyri ríkismynduglekunum, tí lítill meining er í, at hesar útreiðslur ikki eisini verður endurgoldnar. Tað er sjálvandi eisini ein spurningur, at virka fyrri eini nógvi stórru umskipan av sjúkratryggingarskipanini, men higarartil hevur landsstýrið ikki mett málið búgvíð til tess.

Meðn eg tosið um sosiala viðurskiftini er eisini at nevna revalideringstáttin, sum hevur so stóran týðning, hugsj um felagið ALV, sum eigur at verða uppaftur meiri viðkaður. Um Vistarheimið í Havn, sum kanska ikki hevur verið so nógvi umtalað, men ein upp-gáva sum neyðugt verður í stórri mun at taka ser av, tí at taka ser av ófullfórum er ein torvur, sum í framtíðini má takast til nærr viðgerð.

Vit megu arbeiða framimóti sjálvi at taka okkum av teim, sum hjálpin torva — istaðin fyrri at tey megu sendast av landinum.

Spesialskúlamálið er ikki enn loyst reiðiliga, men ríkismyndugleikarnir hava nú málið í sínum hondum og fer vónandi her at koma eitt gott úrslit burtur úr.

Tað er so við øllum menniskjaverki at einki er fullkomnið, men tað eru tó stór mál, sum eru loyst úr lagdi og uppaftur eru fleiri, sum verða tað.

Eitt øki, sum kemur stóðugt at krevja stórri og stórri peningalegging og sum kemur at geva úrslit eru øll undirvísing av umgdómi og skapan av útbúgvingarmøguleikum.

Hann hevði eina rættiliga stóra framgongd við seinasta kommu nuval, sum var 28. mei. Teir hava tveir umboðsmenn á Altingi, sum í fjór fóru burtur úr Fólkaþingkingini, og koma helst at luttaka í Altingsvalinum komandi ár. Við seinasta kommuval gekk Alþýðuflokkurinn aftur og hevur tí ikki bestu vónir um framtíðina.

Spjaddust

Hvussu kann tað vera? Ein frágreiðing fyrri tey sum ikki eru búsitandi í Íslandi, kann tykjast heldur torfør at fáa greiðu á, men ein av orsökunum til at Alþýðuflokkurinn hevur gingið so langt aftur er, at hann síðani fyrri í 30 árunum hevur flutt seg longur og longur til høgru. Aðrenn seinra heimsbardaga var Alþýðuflokkurinn fylkjunnarflokkurinn hjá arbeiðarastettini og stýrði hann fakfelagunum eisini. Nú hevur hann so at siga mist alla sína ávirkan á fakfelagini, sum annars standa ógvuliga spjodd og tí veik.

Fráfalið

Fráfalið byrjaði í 1938 tá vinstravongurin hjá Alþýðuflokkinum fór yvir til kommunistarnar og gjørdur saman við tí Sosialistiska savningarflokkinn, sum skjótt fekk nógva ávirkan á fakfelagini.

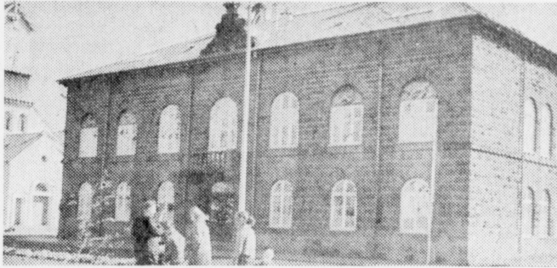
Hetta sama endurtók seg í 1956, tá fyrrv. formaður Alþýðuflokksins, Hannibal Valdimarsson, saman við vinstravonginum hjá flokkinum fór yvir til Sosialistiska savningarflokkinn og gjørdur valbolk undir navninum Fólkaþingkingin, har hann gjørdist oddamaður. At Hannibal Valdimarsson fór úr Alþýðuflokkinum forði við ser, at flokkurinn misti alt samband við fakfelagsrørsluna.

Eftir valið í 1956 var vinstra stjórn skipað av Alþýðuflokkinum, Fólkaþingkingini og Framburðsflokkinum. Framburðsflokkurinn og Alþýðuflokkurinn stillaðu upp í valbolk til hetta val, og vóru tey týðandi málini til valið hesi: Hesir triggir flokkarnir góvu veljarum sínum lyfti uppá, at hernaðarlígi sáttmálin við USA skuldi anulæst og amerikanska herstöðin í Keflavík skuldi takast burtur. Tað sum spilti hesa skrá flokkanna var tað sum hendi við Suez og Ungarn, men umframt hetta hevði stjórnin nógvar aðrar trupulleikar at dragast við og var stjórnin noydd at leggja frá ser síðst í 1958. Aftaná gjørdi Alþýðuflokkurinn eina minnilutastjórn við stuði frá Sjálvstæðisflokkinum.

Eftir eitt nýtt val í 1959 skipaði Alþýðuflokkurinn og

Sjálvstæðisflokkurinn í stjórn, sum nú hevur sitið í 11 ár, sum er longsta stjórnartíð í sögu Íslands, men Alþýðuflokkurinn hevur verið í stjórn líka síðani 1956.

Við altingsvalið í 1967 fekk Sjálvstæðisflokkurinn 23 limir (mistu ein), Alþýðuflokkurinn 9 (vunnu ein), Framburðsflokkurinn 18 (mistu ein) og Fólkaþingkingin 10 (vunnu ein), so-

Althingið har Alþýðuflokkurinn ber ert umboðaður við 9 monnum

Figgjarligar kreppur

Í hesi stjórnartíð hevur Ísland havt fyra devalueringar, teir báðar seinastu í 1967 og 1968. Tað hevur verið ógvuliga ójafnt sum til hevur staðið við figgarvánum Íslands. Frá 1962—66 vóru sera góð ár, men harafturimóti stóð illa til í 1967—68. Í hesum upp- og niðurgangandi tíðum hevur stjórnin hildið sína kós við einum meirluta upp á 4 limir.

leiðis at tryggjeikin hjá stjórnini er tann sami.

Við seinasta kommuval misti Alþýðuflokkurinn í Reykjavík 39,6 pst. av atkvøðunum í mun til Altingsvalið í 1967. Meðan Fólkaþingkingin gekk fram við 23,8 pst., Sjálvstæðisflokkurinn 11,9 pst. og Framburðsflokkurinn 3,5 pst. Harafturimóti ókti Alþýðuflokkurinn sínar limir í nokrum øðrum kommunum.

Í flokkinum eru nógvar ymiskar hugsanir um hvi flokkurinn fór so langt aftur í Reykjavík. Nógvir av teimum eldru veljarunum halda, at nógvi atkvøddu fyrri Sjálvstæðisflokkinum, sum hevur havt meir enn helmingin av atkvøðunum við kommuvali í Reykjavík seinastu fimti árin, tí teir vóru bangnir fyrri, at um hinir fyra flokkarnir komu framat for aftur spjaðing fram innan hesar flokkar. Teir halda við øðrum orðum, at nógvar av atkvøðunum vildu komið aftur til Alþýðuflokkinn komandi ár tá veljast skal til Althingið.

Teir yngri veljararnir, sum eru meira radikalar, halda heldur, at tapið hevur orsök í drúgva samarbeiði við Sjálvstæðisflokkinn, sum m. a. hevur landsins størstu avis, Morgunblaðið, sum kann sigast at vera tann mest konservativa avis sum verður útgivin í dag norðanfyri Alþýðuflokkinn. Eisini hava teir eina rættiliga stóra seinnapartssavir. Við hjálp av blóðum flokksins hevur Sjálvstæðisflokkurinn, sum verður styðjaður av arbeiðsgevarum, ríkmönnum o. ø., kunna fingið eina veruliga makt innan fakfelagslívið, og hesin flokkurinn stýrir nógvi av teim stóru fakfelagunum.

ANNAR PARTUR AV GREININI KEMUR KOMANDI LEYGARDAG.

Mynd av Reykjavík, har hin konservativi Sjálvstæðisflokkurinn hevur havt meirlutan seinastu 50 árin.

ÚTVARPIÐ

Leygardagin 26. september.

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Harmonikulog.
19.00 V 4 dráttur og diskotek.
20.30 Nocturne.
21.00 Upplæstur.
21.20 Top of The Pops.
Brian Matthew.
22.05 Hitt heilaga evangelium skrivur...

22.15: Veðurtíðindi og tíðindi.
22.20 Dansimusikkur.

Sunnudagin 27. september.

14.00 Veðurtíðindi og tíðindi.
14.10 Tónleikasending.
14.30 Kvøðuljómar.
17.00 Gudstænasta.
18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.

Mánadagin 28. september

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Úr ymsum heraðshornum
19.00 Popporama.
19.45 Grammofonkonsert.

Týsdagin 29. september

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Barnasending.
»Dyrini í Valbakkaskógin« eftir Thorbjørn Egner, 6. sending.
Eyðun Johannesen umsetti og leggur til rættis.
19.10 Tónleikur.